

Адыгеир слциальнэ лъэныкъомкІэ апэрэ

Урысые Федерацием и Президент ижъоныгъокІэ унашъохэр щылэныгъэм зэрэщыпхыращыркІэ мэлылфэгъум зэхашгъэ медиарейтингым хэгъэгум ишъолъырхэм азыфагу Адыгеим социальнэ лъэныкъомкІэ пэцэныгъэ щубытыгъ ыкІи экономикэм ылъэныкъокІэ Урысыем ишъолъыри 10-мэ азыфагу ятІонэрэ чІыплэр щылыгъ.

«Медиаполигем» епхыгъэ ушэтынхэм нафэ кызырешыгъэмкІэ, социальнэ лъэныкъомкІэ жъоныгъокІэ унашъохэм ягъэцэкІэн кыдильтэрэ хъугъэ-шІэгъэ шъхалэу мазэу икІыгъэм кышагъэ-щыгъ Адыгэ Республикэм и ЛІышъхъэ Адыгеим иминистрэхэм я Кабинет изэхэсыгъоу зэхашгъэ. Ильэсэу икІыгъэм социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэу республикэм ышІыгъэм ащ цытегушылэгъэх ыкІи мы ильэсымкІэ пшъэрылэу зэшІахышхэр щырахъухагъэх.

УшэтакІохэм анахъу аналэ зытырадзагъэр республикэм ибюджет социальнэ лъэныкъом лъэшэу зэрэтегъэпсыхагъэр ары. Социальнэ программэхэм ягъэцэкІэн хъарджхэм япроцент

70-рэ фэдиз пэлуагъэхъагъ, цыфхэм кыагъашлэрэр нахъыбэ хъугъэ, гурытымкІэ ильэс 72,1-рэм нэсыгъ. Дунаим ехыжхэрэм япчъагъэ кыкІичыгъ. Ильэсэу икІыгъэм медицинэм ылъэныкъокІэ джырэ уахтэм диштэрэ оборудованиэ 207-рэ къащэфыгъ. Псауныгъэм икъэуэхъумэн епхыгъэ учреждениэхэм мылкыумкІэ ыкІи техникэмкІэ язэтегъэпсыхъан сомэ миллион 35-рэ пэлуагъэхъагъ. Къэбарлыгъэлэс амалхэм кызырешыгъэмкІэ, Мыекъуапэ кІэлэ-цыкІу ыгыпліш, ыгыпліэ пэпчъ нэбгырэ 240-рэ чІэфэнэу, шагъэпсыгъ. Мы ильэсыр кызыщыхъаштым ехъулэу ильэси 3-м кышцегъэжыгъэу 7-м нэс зыныбжэ кІэлэцыкІухэмкІэ чэзыу щылэжыгъэл.

Урысые Федерацием и Президент ижъоныгъокІэ унашъохэу экономикэм епхыгъэхэр пхырыщыгъэнхэм пае нахъышлэм ылъэныкъокІэ зэхъокІыныгъэхэр зэрэщылэхэр Адыгеим иминистрэхэм

я Кабинет изэхэсыгъоу блэкІыгъэ ильэсым икІэуэхэм афэгъэхыгъэу щытыгъэм кышцыхагъэщыгъ.

ТхъакІушынэ Аслъан кызырешыгъэмкІэ, экономикэмрэ социальнэ лъэныкъомрэ хэхъоныгъэ ашыным фытегъэпсыхъэгъэ Іофышхо зэшІахыгъ. Анахъу етІани аналэ зытырагъэтыгъэр жъоныгъокІэ унашъохэр гъэцэкІагъэ хъунхэр ары. 2013-рэ ильэсым елытыгъэмэ, 2014-рэм промышленнэ производствэм индекс проценти 118,3-м нэсыгъ. Урысыем и Къыблэ федеральнэ шъолъыр кышцыхытэхэрэр пштэхэмэ, промышленнэ производствэм ихэхъоныгъэ ипсынклэгъэкІэ Адыгеим апэрэ чыплэр ылыгъ. Зэхъуытэгъэ продукциер пштэмэ, проценти 103,5-м нэсыгъ.

Республикэм ипредприятиехэр уахтэм диштэу агъэкІэжыкІы ыкІи ахэм кыдагъэкІырэр нахъыбэ мэхъу.

2014-рэ ильэсым предприниматель 501-мэ кызралыгъо Іэпылэгъу аратыгъ. Ащ нэмыкІэу предпринимательствэ цыкІумрэ гурытымрэ альэныкъокІэ 2014-рэ ильэсым ІофшІэплэ чыплэ 280-рэ зэхашагъ. Адыгеим инвестициехэр нахъыбэу кышцыханхэм пае инфраструктурэ пшъэрылхэр зэрэзэшІахыхэрэр джащ фэдэу кышагъэщыгъ.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Яфитыныгъэхэр ухъумагъэхэ хъугъэ

Адыгэ Республикэм ихэбзэухъумэкІо кыулыкъухэм япашэхэр зыхэлэжыгъэхэ коллегием изэхэсыгъо джырэблагъэ щылагъ. Ар зэрищагъ АР-м ипрокурор шъхалэу Василий Пословскэм.

Іофтхъабзэм хэлэжыгъэх АР-м и Апшъэрэ хыкум и Тхъаматэу Трахъо Аслъан, АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ иминистрэу Александр Речицкэр, УФ-м щынэгъончъэнымкІэ ифедеральнэ кыулыкъу и Гъэорышлэплэу АР-м щылэм ипашэу Олег Селезневыр, УФ-м и Следственнэ комитет и Следственнэ гъэорышлэплэу Адыгеим щылэм ипашэу Александр Глушенкэр, хыкум приставхэм я Федеральнэ кыулыкъу АР-мкІэ и Гъэорышлэплэу ипашэу Дмитрий Лабазовыр, бзэджашлэхэм пшъэдэкІыжъ ягъэхыгъэнымкІэ федеральнэ кыулыкъум и Гъэорышлэплэу Адыгэ Республикэм щылэм ипашэу иІэнатІэ охътэ гъэнэфагъэкІэ зыгъэцэкІэрэ Ягыие Рэмэзан.

Іофыгъо шъхалэу кызырешыгъоигъэхэр зытегушылэгъэхэр уголовнэ зэхэфынхэм ахэлэжыгъэхэр конституционнэ фитыныгъэу ялэхэр хэбзэгъэуцугъэм диштэу зэрагъэцэкІэхэрэр, ащ кышцыхытэу бзэджашлэгъэхэу зэрахъагъэхэм

афэгъэхыгъэу къэбарэу кыалэкІэхъагъэр зэрытхэгъэ тхъапэр кыалыхыгъэныр, игъом ар тхыгъэныр ыкІи уголовнэ Іофыр зыщызэхъафын фэе уахтэм шІомыкІыным фэшІ шІэгъэнхэ фаехэр ары.

Пословскэм пэублэ гушылэ кышылэ, тиреспубликэ хэбзэгъэуцугъэр кызырешыдалытэрэр, бзэджашлэгъэу зэрахъэрэм ипчъагъэ зынэсырэр ыкІи республикэм хабзэу илыр гъэцэкІагъэ хъунымкІэ прокурор лыпллэнымкІэ Іофэу агъэцэкІэрэр зыфэдэр икыоу цыфхэм агурыгъэлогъэнымкІэ къэбарлыгъэлэс амалхэм зэгурылоныгъэ дэгъу адырлэу яІофшІэн зэрэзэхъагъэрэм ишлогъэххо кызырэкІорэр, ащ мэхъанэшхо зэрилер кышцыхыгъэщыгъ.

Зэхэсыгъом кызырешыгъэуагъэмкІэ, 2014-рэ ильэсым хыкум зэхэфынхэм цыфхэм яконституционнэ фитыныгъэхэр къэуэхъумэгъэнхэмкІэ гъэхъэгъэшлэхэр щылэх. ХэбзэухъумэкІо кыулыкъухэм яІо зэхэлэу Іоф зэрэшлэрэм ишІа-

гъэкІэ, республикэм иль рэхъатныгъэр ыкІи цыфхэм яфитыныгъэхэр къэуэхъумагъэхэ хъугъэ. Ащ дакІоу ІэнатІэ зылыгъ пашэхэм хэбзэгъэуцугъэр аукуоу бэрэ кышагъэщыгъ.

Уголовнэ-правовой регистрацием ылъэныкъокІэ 2014-рэ ильэсым хэбзэгъэуцугъэр гъогъу 9185-рэ аукуагъэу прокурорхэм кышагъэщыгъ. Ахэм янахъыбэр (4526-рэ е процент 49-рэ) Мыекъуапэ, Мыекъопэ районым (1177-рэ е процент 12,8-рэ), Тэхъутэмыкыое районым (1109-рэ е процент 12) ащызэрахъагъ. Джащ фэдэу уголовнэ Іофхэр зэхэфыгъэнхэм ыкІи процессуальнэ уплъэкІунхэр зэхэцэгъэнхэм альэныкъокІэ Іофхэм языхтэ уигъэрэзэпнэу щытэп. 2014-рэ ильэсым уголовнэ Іоф кызырешыгъэнымкІэ унэшхо 7993-у щылагъэр зэрэцэгъэззыгъэм прокурорхэм дырагъэштагъэп, ахэм икІэрыкІэу къафэгъэзэжыгъ.

Хыкум зэхэфынхэм ахэлэжыгъэр пштэуым яконституционнэ фитыныгъэхэр къэуэхъумэгъэнхэр анахъ пшъэрыл шъхалэхэм ащыщ. Бзэджашлэгъэ зезыхъагъэхэу зэгуцафэхэу кыабытыгъэхэм япчъагъэ 2014-рэ ильэсым проценти 4,8-кІэ нахъыбэ хъугъэ.

Бзэджашлэгъэхэм мылкыумкІэ зэрэрэу кыахыгъэр кызырешыгъэуагъэнымкІэ блэкІыгъэ ильэсым прокурорхэм Іофышхо ашлагъ. Ащ кыды-хэлъытагъэу зэрэр зэрахыгъэхэм яахъэ кыафызэкІэгъэкІоужыгъэнымкІэ фэшІ бзэджашлагъэ зезыхъагъэхэм ямылкъоу сомэ миллиони 100-м ехъум арест атыралъхъагъ.

ХэбзэухъумэкІо кыулыкъухэм хэуконыгъэу ашыхэрэр дэгъэзыхыгъэнхэм фэшІ гъэлэшыгъэ шыкІлэм тетэу прокуратурэр алыпллэн ыкІи ведомственнэ уплъэкІунхэр нахъыбэрэ зэхэцэгъэнхэ фаеу АР-м ипрокурор шъхалэу Р. Пословскэм кІэухым кылуагъ. АщкІэ анахъу аналэ зытырагъэтын фэе лъэныкъохэр кыгъэнэфагъэх.

КІАРЭ Фатим.

Мэкъэгъэлу

Ныбджэгъу лъапІэхэр!

2015-рэ ильэсым иятІонэрэ ильэсныкыо кІэтхэгъу уахтэр макІо. КІэтхакІлэр мыщ фэд:

Индексэу 52161-рэ зилэу тхъамафэм 5 кыдэкІырэм — сомэ 892-рэ чапыч 62-рэ;

Индексэу 52162-рэ зилэу фэгъэкІотэныгъэу зыфа-шыхэрэм апаем — сомэ 874-рэ чапыч 52-рэ;

Индексэу 14289-рэ зилэу бэрэскэшхо мафэм телепрограммэр игъусэу зэ кыдэкІырэм — сомэ 280-рэ чапыч 68-рэ.

Ныбджэгъу лъапІэхэр!

Лъэпкъ гъэзетэу «Адыгэ макъэр» тэщ пай кызыфы-дэкІырэр. ТыкІэжыугъатх тильэплэ гъэзетым!

Ушэтынхэм республикэр зэрафэхьазырым тегущылагъэх

Адыгеим и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат зэтыгъо къэралыгъо ушэтынхэм республикэр зэрафэхьазырым илофыгъохэмклэ джырэблагъэ зэлуклэ зэхищэгъагъ. Мы ильэсым я 11-рэ классыр къэзыухыгъэ нэбгырэ 1950-рэ къэралыгъо ушэтынхэм ахэлэжьэшт. Апэрэ ушэтыныр литературэмрэ географиемрэклэ къалэу Мыекъуапэ дэт гимназиуе N 5-м щыкыуагъ. Пстэумкли пункти 10 Адыгеим щызэхашагъ зэтыгъо къэралыгъо ушэтынхэм апае. Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ Министерствэм илофышлэхэр ыкли нэмыклэ лэшхэтетхэр зыхэлэжьэгъэхэ зэлуклэр къызылуихыгъэ анахьэу ыналэ зытыригъэтыгъэр мары: ушэтынхэм клэлэеджаклохэм яшлэныгъэ зынэсырэ закъор арэп къагъэ-ляагорэр, тиеспубликэ гэсэныгъэм илоф зэрэщызэхэщэгъэм ишыхатэуи ар мэху.

— Еджаплэр къэзыухыхэрэм яшлэныгъэ зынэсырэм щыгуагъэ тызыхуыккэ, гурыт гэсэныгъэм, еджэплэ ыкли клэлэгъэджэ гэсэныгъэхэм хыбэй чыплэу ялэхэр нахь нафэ къытфэхьух. Нэужым етланэ

унэшэ хэхыгъэхэр тштэнхэмклэ дгъэунафыхэрэм, къыхэдгъэщыхэрэм яшлуагъэ къэкложт. Гъэсэныгъэр зынэсын фэе лъэ-гаплэм тетыныр ары эклэми анахь шхьалэу тыздэлэжьээн фаер, Адыгеим и Лышхьэу Тхьаклушынэ Аслъани ары пшэрылэу къытфигъэуцурэр, — къыхыгъэщыгъ Къумпыл Мурат.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэу Наталья Широковамрэ Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ иминистрэу Хуажэ Аминэтрэу къызэралуагъэмклэ, гъэрэкло ушэтынхэр зэрэклогагъэхэм тегъэпсыхьагъэу джы зэхэщэн лэфтхьабзэхэр зэрахьагъэх. Клэлэеджаклохэмрэ ахэм янэ-ятэхэмрэ ухьазырын лэфшлэн гэсэныгъэ тестовэ ушэтынхэклэ заджэхэрэм диштэу адызэрахьагъ. Клэлэгъэджэхэм яшлэныгъэ зыщыхагъэхорэ республикэ институтым клэлэгъэаджэхэр аттестацие щашыгъэх. Зэтыгъо къэралыгъо ушэтынхэр зыщыклошт пунктхэм пэцэныгъэ адызэзыхьаштхэр эклэ аулпэклу-гъэх, предмет гэсэныгъэхэмклэ комиссиехэм ахэтыштхэр аухэ-сыгъэх, общественнэ лыплъа-

клохэмрэ хэгъэгу клоцл лэфхэмклэ къулыкьухэм ялыкклохэмрэ зэдэлэжьэныгъэ-зэгъусэныгъэ зэрадырлэщтыр агъэунафыгъ.

Къэбарэу къалэклахьэрэр зыщызэрагъэфэшт республикэ гупчэр ыкли ушэтынхэр зыщыклошт пунктхэр эклэ камерэхэмклэ зэтырагъэпсыхьагъэх. Премьер-министрэм пшэрылэ афишлыгъ ушэтынхэр зыщатышт пункт пэпчэ онлайн-къэгъэлэгъоным иуплэклуи илоф зэращызэхэщэгъэр джыри нахь агъэлэшынуу. Мы зэлуклэм Премьер-министрэм муниципальнэ гэпсыклэ зилэхэм япашэхэм, гэсэныгъэм ыльэныкьоклэ лэшхэтетхэм, хэбзэухьумэкло къулыкьухэм япашэхэм пшэрылэ афишлыгъ къэралыгъо ушэтынхэм чыплэ пэпчэ дэгъоу афэгъэхьазырыгъэнымклэ япшэрылхэр зэрищыклагъэм тэтэу агъэцэклэнху. Гурыт сэнэхьат гэсэныгъэ зыщызэрагъэгытырэ учреждениехэм къэралыгъо пшэрылхэр зэрагъэцэклэхэрэм илофыгуи нэсыгъэх. Студентхэр еджаплэм зэрэклаплэхэрэм ыкли гэсэныгъэ лэфыр зэрэзэхэщэгъэм яуплэклуи министрствэм нахь дэгъоу къытефэрэр ыгъэцэклэн фае. Къумпыл Мурат къызэлуклагъэхэм къарыуагъ хэуконыгъэу къыхагъэщырэ пэпчэ тегъэпсыхьэгъэ лэфтхьэбзэ гэсэныгъэхэр зэрахьанху.

РЕСПУБЛИКЭ ЗЭНЭКЪОКЪУ

Ильэсым ибиблиотекарь анахь дэгъу

Тхыльеджаплэхэм я Мафэу зэрэ Урысыеу щыхагъэунафыкырэм ипэгъоклэу, жьоныгуаклэм и 22-м АР-м и Лъэпкъ тхыльеджаплэ сэнэхьат лэпэлэсэныгъэмклэ республикэ зэнэкьокъоу «Лучший библиотекарь года» зыфилорэр щызэхэщэгъагъ. Ащ хэлэжьагъэх Адыгеимклэ муниципальнэ образованиехэм ягупчэ, къоджэ ыкли къэлэ тхыльеджаплэхэм ялофышлэхэр.

«Ильэсым ибиблиотекарь анахь дэгъу» зыфилорэ зэнэкьокъум хэлэжьэгъэ нэбгыри 9-р зэнэкьокъугъэ «Тызэрэшлэшт!» (Визитнэ карточкэр), «Компьютерым зэрэклүрэр», «Литературнэ мэфэклэ», «Лэпэлэсагъэр», «Унэмклэ гэцэклэныр» зыфилэхэрэ лэфыгъохэмклэ.

Ильэсым ибиблиотекарь анахь дэгъур къыхэхыгъэнымклэ республикэ мэфэклүр къызэлүихыгъэ ыкли зэрищагъ Лъэпкъ тхыльеджаплэм иметодическэ отдел илофышлэу **Светлана Лапенкэм.**

АР-м культурэмклэ иминистрэ игуадзэу **Шъэуапцэкъо Аминэт** мэфэклым хэлэжьэхэрэм ыкли зэнэкьокъухэрэм къафэгъушлуагъ.

Сэнэхьат лэпэлэсэныгъэмклэ зичэзыу республикэ лэфтхьабзэр Теклоныгъэм ия 70-рэ ильэс ыкли тхыльеджаплэхэм я Мафэ фэгъэхьыгъэу зэрэщытыр къылуагъ. Тхыльеджаплэхэр культу-рэ гупчэ инху, цыфым илуныгъэ-гъэсэныгъэклэ мэхьанэшхо зилэху зэрэщытыр клыгъэтхыгъ.

Жюрим хэтыгъэх АР-м культурэмклэ и Министерствэ иотдел ипашэу Лиана Баяновар, Лъэпкъ тхыльеджаплэм идиректор игуадзэу Пэнэшэу Фа-

тимэ, шлэныгъэ-методическэ отделеим ипашэу Светлана Вольщук, Адыгэ республикэ ныбжьыклэ тхыльеджаплэм идиректорэу Хьаклэмыз Мадина.

Жюрим зэнэкьокъумклэ зэфэхьысыжьхэр ышлыгъэх, «Ильэсым ибиблиотекарь анахь дэгъу» зыфилорэ цлэр Нэжъэ Саидэ, къалэу Мыекъуапэ игупчэ тхыльеджаплэ, ибиблиограф шхьалэ фагъэшшоагъ. Зэклэ хэлэжьагъэ пэпчэ АР-м культурэмклэ и Министерствэ ыцлэклэ дипломхэр аратыгъэх.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

Адыгеим рэхьатныгъэ иль

Терроризмэм пэшлуклогъэнымклэ ыкли экстремизмэ нэшанэ зилэ бзэджэшлагъэхэр зэрамыханхэмклэ, джащ фэдэу лъэпкъ ыкли дин зэфыщытыклэхэм алъэныкьоклэ бзэджэшлагъэхэм ныбжьыклэхэр ащыухьумэгъэнхэмклэ АР-м ихэбзэухьумэкло къулыкьухэм ялофшлэн зэрэзэхэщэрэм фэгъэхьыгъэ пресс-конференцие джырэблагъэ Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ зэхищагъ.

Лэфтхьабзэм хэлэжьагъэх федеральнэ щынэгъончъэнымклэ хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцэклэрэм лыплъэгъэнымклэ прокурорым илэпылэгъоу Сергей Швецовыр, зыныбжэ имыкьугъэхэм ыкли ныбжьыклэхэм алъэныкьоклэ хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцэклэрэм лыплъэгъэнымклэ прокурорым илэпылэгъоу Елена Алексеевэр.

Ахэм къызэралуагъэмклэ, непэрэ мафэм ехьулэу Адыгеим лъэпкъ зэфэшхьафи 108-рэ щэлсэу. Лъэпкъ ыкли дин зэфыщытыклэхэм алъэныкьоклэ, терроризмэм ыкли экстремизмэм апэшлуклогъэнымклэ республикэм ихэбзэухьумэкло къулыкьухэм лэфтхьэбзэ гэсэныгъэхэр зэрахьэх. Зыщыбырсырхэ ыкли лъэпкъ зэгурьмылоныгъэ зэрыл шьолпырхэм Адыгеир зыкли ахэхэрэп, ащ непэ урыгушхонэу щыт. Терроризмэм ыкли экстремизмэм апэшлуклогъэнымклэ республикэм икъэралыгъо хэбзэ къулыкьухэм къэралыгъо ыкли

ведомственнэ программэхэр аштагъэху чанэу лэф ашлэ.

Адрэ ильэсхэм афэдэу терроризмэ ыкли экстремизмэ нэшанэ зилэ бзэджэшлагъэхэр къэмыхьунхэмклэ, джащ фэдэу лъэпкъ ыкли дин зэфыщытыклэхэм япхыгъэ бзэджэшлагъэхэм ныбжьыклэхэр ащыухьумэгъэнхэмклэ пэшлорыгъэш лэфтхьабзэхэр клэлэеджаклохэм ыкли студентхэм адызэрахьэх.

Гъэсэныгъэм иучреждениехэм терроризмэм къызыдыхьырэ гумэклыгъохэр къащымыгъэхьугъэнхэмклэ уплэклуи зэхэщэгъэхэм Е. Алексеевэр къащыуцугъ. Ащ къызэрилуагъэмклэ, Мыекъуапэ ыкли Кошхьэблэ районым арыт еджаплэхэр къашлыхьагъэх. Джащ фэдэу Мыекъопэ районым ит еджэплэ 5-р къашлыхьанху тхыльхэр агъэхьазырыгъэх, мы ильэсым ыклэм нэс а лэфшлэнхэр зэшлуахыштых.

Ащ нэмыклэу, Джджэ районым ит еджэплэ 7-мэ ыкли

клэлэцыкылу ыгыплэхэм видеолыплъээн камерэхэр ачлагъэуцагъэх. Гъэсэныгъэм иучреждение 32-у Красногвардейскэ, 10-у Шэуджэн районым ыкли 17-у Теуцожь районым арытхэм джащ фэдэ пкъыгъохэр ачлагъэуцонхэм фэшл ищыклэгъэ тхыльхэр агъэхьазырыгъэх.

Мэшлогъэклохэныр щынэгъончъэным пае Кошхьэблэ районым ит гэсэныгъэм иорганизациехэм программнэ-аппаратнэ комплексу «Стрелец мониторинг» зыфилорэм игъэуцун ашаухы. Мэшлогъэклохэныр щынэгъончъэнымклэ гэсэныгъэм иучреждение 16-у Шэуджэн районым ыкли еджэплэ 11-у Тэхьутэмыкьое районым арытхэм хэуконыгъэу, щыклагъэу ялагъэхэр дэгъэзыжьыгъэхэ хуыгъэ.

Нэужым журналистхэм къатыгъэ упчлабэхэм яджэуапхэр прокуратурэм илофышлэхэм къаратыжьыгъэх.

КИАРЭ Фатим.

Мэкъэгъэлу

Къалэу Мыекъуапэ щыпсэхуэу ыкли ихьаклэхуэу лъытэныгъэ зыфэтшлэхэрэп!

Пивэшлэхэм ямэфэкл шхьалэ — пивэшлым и Мафэ ехьулэу пшэдэклыжьыу ихьырымклэ гъунэпкъэ гэсэныгъэ зилэ обществэу «Мыекъопэ пивэшл заводым» мэкъуогъум и 10-мрэ и 11-мрэ ипчэхэр зэлухыгъэщтых. Таджэ шукъэ-клонэу шукъэтэгъэблагъэ. Заводым зыщышуплэхьан, ыплэ хэмылэу типродукцие шхалэу «1882»-м щышъууплэклуи шъулпэкыштыт. Телефонхуэ 8 (8772) 52-70-00-мклэ, 7(918)-228-97-02-мклэ зяжугъэтхын шъулпэкыштыт.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахимэ ыцлэклэ щытым илофышлэхэр Жэнэ Нэфсэт ышыпхьоу Фатимэ идунай зэрихьожьыгъэм фэшл гухэклышхо ащыхьоу фэтхьаусыхэх.

◆ ПСЭУПЭ-КОММУНАЛЬНЭ ХЪЫЗМЭТЫР

Прокурорым инэплъэгъу ригъэкIыщтхэп

Цыфхэм тхьаусыхэ тхылъэу прокуратурэм ило-фышIэхэм алэклагъахьэхэрэм япчъагъэ хэхьо. Ахэр нахь зыгъэгумэкIырэ Iофыгъохэм ащыщ коммунальнэ фэло-фашIэхэр къафэзыгъэцкIэрэ гъэlorы-шIапIэхэм ялофшIакIэ зэrimыгъэразэхэрэ. Ащ кыыхэкIэу коммунальщикхэм хэбзэгъэуцугъэу щыIэхэр зэраукъохэрэм, цыфхэр кызыклъэлъухэрэ Iофыгъохэм ягъэцкIэн кIыхьэ-лхьэ зэрашIырэм, ззэгъыныгъэу зыдашыгъэхэр зэраукъохэрэм прокуратурэм ыналэ атырегъэты.

Адыгэ Республикэм ипрокурорэу Пословский Василий Митрофан ыкIом цыфхэр зэкIэ прокуратурэм къэкIонхэу е тхыгъэ тхылъкIэ зыкыфагъэзэнэу зэрэмыхьурэр кыгъурэлэ. НахьыбэмкIэ ахэр мэщынэх, зыгъэгумэкIыхэрэ Iофыгъохэр тэрэзэу къамытхышъунхэм енэгъух е тхьаусыхэ тхылъ къатымэ, гъэlorышIапIэм къаигъэ кышIынхэу къацэхъу.

ЗэIукIэгъухэр зэхащагъэх

А пстэур къыдилыты, цыфхэр прокурорхэм аIугъэкIэгъэнхэм ежъ ышъхьэкIэ клэщакIо фэхъугъ. А зы уахътэм, а зы мафэм сыхьатыр 11-м кыщегъэжъагъэу 1-м нэс унэ гъэ-

lorышIэкIо компаниехэм япшъэ-рылхэр зэрагъэцкIэхэрэр агу зэрэrimыхьыхэрэм тыдэкIи ащызэхэщэгъэгъэ зэIукIэгъухэм ашъхьэ къащырахынэу цыфхэм амал ялагъ. Прокурорхэм цыфхэр яIэпыIэгъухэу гъэlorышIэкIо компаниехэм ялофшIэн хэукъоныгъэу хэхъухьэхэрэр зэрагъэшIагъэх, ахэмкIэ уплъэкIунхэр ыкIи унашъохэр ашIыщтых.

ЗэIукIэгъухэм прокурорхэм анэмыкIэу чIыплэ администрациехэм япсэупIэ-коммунальнэ

хъызмэтхэм ятхьаматэхэмрэ гъэlorышIэкIо компаниехэм япашэхэмрэ ахэлэжъагъэх. ПшъэдэкIыжъэу ыхьырымкIэ гъунэпкэ гъэнэфагъэ зилэ гъэlorышIэкIо компаниеу «Лира» зыфилорэм шыкIогъэ зэIукIэм В. М. Пословскэр шылагъ. Ащ хэлэжъагъэх къралыгъо псэупIэ инспекциеу Мыекъяуапэ щылэм ипашэхэр, уасэхэмрэ ахэм ягъэнэфэнрэ зыпкэ игъэтыгъэнхэмкIэ ГъэlorышIапIэм илофышIэхэр.

Республикэм ипрокуратурэ макъэ кызырегъэ-лугъэмкIэ, нэбгыришъэ фэдиз зэIукIэгъухэм къякIолэгъагъ ыкIи прокурорхэм закыфагъэзагъ. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 45-р кызыклэупчIэгъэ IофыгъохэмкIэ хэкIыплэу щыIэхэр къафалотэгъэх, 53-мэ тхьаусыхэ тхылъхэр республикэм ипрокурор кыфатхыгъэх, ахэм къацалэтырэ Iофыгъохэр нахь куоу зэхафынхэшъ, къэзытхыгъэхэм джэуапхэр аратыжъыщтых.

В. М. Пословскэм псэупIэ компаниехэм япашэхэм псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым фэгъэхьыгъэ хабзэхэу ыкIи унашъохэу щыIэхэр зэраукъохэрэм нахь игъэкIотыгъэу нэлъасэ зыфишIынэу зэрэфэягъэр кыдэхъугъ.

Бэ агъэтхьаусыхэрэр

Нафэ кызыэрэхъугъэмкIэ, коммунальщикхэм амыгъэцэ-

ЗэIукIэгъухэм къащалэтыгъэ Iофыгъохэр зэфихьысыжъхэзэ, псэупIэ-коммунальнэ компаниехэм ялофшIакIэ бэ кызыэрэщыкIэрэр В. М. Пословскэм кыIуагъ.

кIэрэ Iофхэр тыдэкIи щызэфэдэх. Анахьэу цыфхэм кыыхагъэщыхэрэр зыкIэлъэлухэрэ Iофыгъохэм ягъэцкIэн гъэlorышIаIохэм зэрагъэгужьорэр, Iофтхьабзэу унэхэм ащагъэцкIэхэрэм ясметэхэр (уасэу альатыщтыр зыфэдизыр) ахэм ащыпсэухэрэм пэшlорыгъэщэу зэрамыгъашIэрэр, зэкIэми

зэдыряе чIыплэхэу псэупIэхэм ахэтхэм апае атырэ ахъщэр зэрэиныр, нэмыкIхэри.

ПсэупIэ-коммунальнэ компаниехэм лъэлъу тхылъэу афатхьхэрэм арыкIорэр цыфхэм арагъашIэрэр, узэряолэрэ а зы Iофыгъор бэрэ агу къэогъэкIы-

яколонкэхэмкIэ псыр агъэфэбэн зэрамылъякIырэр (ар макIэу къэкIо), нэмыкI гумэкIыгъоу ялэхэри афалотэгъэх.

Республикэм ирайонхэм ащыпсэурэ цыфхэм ятхьаусыхэхэри къэлэдэхсэм яехэм атекIыхэрэр. Шэуджэн районым ипрокурор электро-энергиеу икIоу кызыэрэнымысырэр ралъагъ, Красногвардейскэм — фэло-фашIэхэм альатырэ уасэхэр зэрэинхэр цыфхэм кыыхагъэщыгъ, Кошхьэблэ районым — коммунальщикхэм залубгъэ-кIэныр зэрэмысынкIэм игугъу щашIыгъ.

Зэфэхьысыжъхэр

ЗэIукIэгъухэм къащалэтыгъэ Iофыгъохэр зэфихьысыжъхэ-зэ, псэупIэ-коммунальнэ компаниехэм ялофшIакIэ бэ кызыэрэщыкIэрэр В. М. Пословскэм кыIуагъ. «Цыфхэм яфэло-фашIэхэр зыгъэцкIэнхэ фаер гъэlorышIэкIо компаниехэу ззэгъыныгъэ зыдашыгъэхэр ары. Ахэм япашэхэм зэрэфаехэу илъэсыбэрэ ялофхэр зэрагъэ-кIуагъэх. ЖьоныгъуакIэм кыщегъэжъагъэу гъэlorышIаIохэм лицензиуеу къратыгъэхэмкIэ унэу къагъэгъунэхэрэм ащыпсэухэрэр кызыклъэлъухэрэ Iофыгъохэр игъом ыкIи тэрэзэу амыгъэцкIэхэ зыхъукIэ, лицензиухэр хабзэм алыхьжъынхэ фит, ахэр уимылэу гъэlorышIапIэм урипэщэн плъэкIыщтэп, — ело ащ. — Хэти илофшIакIэ зэблихъун фае. Узпылэ Iофыр пфэмыгъэцкIэмэ е бгъэцкIэнэу уфэмыемэ, пшъхьэ щыбгъэ-зыен фае. Псэолъэ-коммуналь-

Прокурорхэм цыфхэр яIэпыIэгъухэу гъэlorышIэкIо компаниехэм ялофшIэн хэукъоныгъэу хэхъухьэхэрэр зэрагъэшIагъэх, ахэмкIэ уплъэкIунхэр ыкIи унашъохэр ашIыщтых.

жы, уафитеомэ телефоныр къаштэрэр. Цыфым иунашъхьэ кыкIэщхымэ, ипсэупIэ псыр икIоу кымыхьэмэ, псы хэкъяуашъор гъуанэ хъугъэмэ, ахэм ягъэцкIэжъын мэээ заулэрэ, илъэсныкIо е нахьыбэрэ уяжэнэу мэхъу.

Прокурорхэм аIукIагъэхэм мазэ къэс гъэlorышIаIохэм алэклагъэхэрэ ахъщэр зыдакIорэр цыфхэм зэхэфыгъэу къазэрарамылорэр, тхылъэу къратыхэрэр зэрэзэхэфыгуаехэр,

нэ хъызмэтым кыыхэхьэгъа-кIэхэу гъэlorышIэкIо компаниехэр зэхэзыщагъэхэм талпылпъэщт. Чанэу зилоф зыгъэцкIэнэу фежъагъэхэр ахэм ахэтых. Зэредгъэжъагъэу коммунальщикхэм ялофшIакIэ тылпылпъэщт, цыфхэм ящыкIэгъэ фэло-фашIэхэр агъэцкIэхэу едгъэсэщтых».

ЗэIукIэгъухэр зэрэзэхэщагъэхэм ишIуагъэ къэкIуагъэу ащ елътэ. Цыфхэм уалукIэмэ, шыпкъэныгъэ зыхэлъ къэбархэр зэрэпшIэщтхэр, ахэр уилэу-бытыплэхэу гъэlorышIапIэхэм япашэхэм «уателункIэн» зэрэплъэкIыщтыр ащ кыыхигъэщыгъэх.

ТапэкIи цыфхэм зэIукIэгъухэр зэрадашыщтхэр В. Пословскэм кыIуагъ, гъэlorышIапIэ пэпчъ ежъ ышъхьэкIэ зэIукIэгъу мафэхэм зэрэклощтыр, цыфхэм ягумэкIыгъохэм язэшIохын ыналэ зэрэтыригъэтыщтыр кыыхигъэщыгъ, хэти тхьаусыхэ тхылъ кыфитхымэ ишIуагъэ зэрэригъэкIыщтыр ыкIи илоф зэрэзехифыщтыр агуригъэуагъ.

ШЪАУКЪО Асплангуаш.

ТХЫЛЪЫКІЭМКІЭ ШІОШІ-ЕПЛЪЫКІЭХЭР

Щхэна е гъэна?

Хьакъунэ Заремэ джырэ нэс зэрэтшІэщтыгъэр иусэхэр зыдэт поэтическэ тхыльхэр ары. Джы марышъ прозэклэ тхыгъэ иапэрэ тхыль кыдэкІыгъ.

Тхыгъэ пэпчэ зиофшІагъэм иобраз хэолъагъоу ао. Заремэ иусэхэм ахэт бзылфыгъэу тызэригъэсагъэр рэхъат, шъабэ, гушыкІу. Тштэмэ экІэми зэлъашІэрэ орэдэу «ТызэхэкІыжы» зыфиІорэр, ащ цыф зэфыщытыклэхэм къахэкІыгъэ бзылфыгъэ гухэкІым итыркъо мыкІыжъ кыыхэщы, игууз кыыхэлукы. ГушыІэхэри, орэдышъори, ар къэзыІорэм ымакы зэрэзэтефагъэхэм мы орэдыр цыфхэм шІу аригъэлъэгъугъ.

«ТызэрэшІэу тыжъугъэщх» зыфиІорэ тхылым Заремэ ипоэзие кыыщитыгъэ бзылфыгъэм кыпыщыт шъыпкъ кыыхэфэрэ образыр. Ар шыІэныгъэр изышыкІыгъэ, сьд епІуагъэки зыхэмыхъэрэ, «ныбжыи сапэ кыыерерэмыгъаф» цыфмэ зыфалорэ бзылфыгъэ лъэпкъ.

Апэ кыыхэзгъэщы сшІоигъор Заремэ итхыль шъхъэу фишыгъэмрэ купкІэу тхылым клоцылъымрэ зэрэзэтефэхэрэр ары. «ТызэрэшІэу тыжъугъэщх» зэриІуагъэр къэ-

логъэ кьодыеу щытэп. Къэбар пэпчэ уеджэ зыхъурэм узэригъэщхырэм имызакъоу, гушыІэухыгъэ пэпчэ умыщхэу ублэкІын плъэкІырэп.

Нэбгырэ зырызхэм ягумэкі, ядунай зыкъэзІотэжырэ героим кыпкъырыкІэу къэбархэр гъэпсыгъэх. ЖэрыІо усэхэми, титхакломэ атхыгъэхэми ахэтых а зыкъэзІотэжырэ герой шъхъаІэу зыщыщытхэр. Ар анахъэу кыыщынэфагъ Іэшъынэ Хъазрэт итворчествэ. Ащ фэдэ тхыгъэхэм зэращыхъу хабзэм тетэу Заремэ итхылыи героим ышІэу, къехъулІэу тлэгъурэм нахыи нахыбэу игукъэкІыжъхэмкІэ, игупшысэхэмкІэ хъугъэ-шІагъэхэр кыитлэлэсах. А зыкъэзІотэжырэ героим ижэдэкІэу зэхэтыхырэмкІэ ар зыфэдэ цыфыр,

идунай, игулыты-зэхэшІыкІ зынасырэр къэнафэ. А лирическэ героим ынэхэмкІэ адрэ геройхэри тэлъэгъух.

— Тхылым кыдэхъэгъэ къэбархэр унэгъо клоцым зэфыщытыклэ пхэнджэу кытаджэхэрэм афэгъэхыгъ. Образхэр шыІэныгъэм зэрэпэблагъэхэм кыыхэкІэу, кызтегушыІэрэ цыфхэр уинэлъасэхэу кыпщэхъух. Къэбар щхэных Заремэ икъэбар клэкІхэр; ау а охътэ дэдэм уагъэчэфынчъэ: гумэкі горэм узэлъеубыты. Заремэ ирассказхэм альапсэр щхы кызэрыклоп, бгъэен фэе щхэн геройхэм кьапкъырыкІырэ щхэныр. Заремэ кыдгургъаІо зы нэбгырэкІэ къежъэгъэ шэн мытэрэзым зигощэу, лъыкІуатэу, чІыплэ пстэури зэлъыштэу хъун зэрилэкІыщтыр. Ау зыхъурэм нэбгырэ зырызхэм яшэн-нэшанэ шыкІагъэу фэхъухэрэр зэхэхъажэ, лъэпкъ шэн-хэбзэ-зэхэ-

тыкІэр аукъон альэкІыщт. Пшъэрылгъэу Заремэ зыфигъэуцужырэр уигъэгупшысэныр, нахъ гуфалгъэу шыІэныгъэм ухигъэплъэныр ары. Ар усаком кыдэхъугъэу плытэн плъэкІыщт. Заремэ фэдэхэу шыакІэр непэ зытетым емыгупсэфылІэхэу, шэн-хэбзэ-зэхэтыклэхэм якъэбзэныгъэ фэбанэхэрэр ары шыІэныгъэм ыльащІэ зыгъэпытэхэрэр, ыпэклэ лызыгъэкуатэхэрэр. Лъэпкъ шэн-зэхэтыклэхэр зэгъэзэфегъэнхэм афэгумэкІыхэрэр нахыбэ хъу къэс, шыакІэр нахъ дахэ, нахъ зэгъафагъэ хъушт. Ар кызыгурыІорэ пстэури шІум зэрэфэбанэрэм фэдизэуи ем пэуцужыын фае. Заремэ итхыль шІуагъэу хэлыр джы тинепэрэ мафэхэм а узыпэуцужыын фэе нэшэнэ дэйхэр зыфэдэхэр тегъа-шІэшъ ары, ахэр зэрэхэдгъэ-зыжыынхэм тыфэбанэнэу кІуачІэ кытхельхъэ.

ШЪХЪЛЭХЪО Дарико.

Дэир зыхэмыгъэзэу удэгъушъуштэп

ТхылыкІэ кыдэкІымэ, ащ кыдэушых гупшысакІэхэри, еплъыкІэхэри, герой шэн-гъэпсыкІэхэри. Мы лъэныкъохэмкІэ Хьакъунэ Заремэ итхыль шІуагъэхэр хэлъых.

Тхылгъэу «ТызэрэшІэу тыжъугъэщх» седжагъ. Седжагъ кын сплъэгъоу. Ащ лъапсэ иІ. Заремэ иапэрэ усэ тхыль цыклоу «Розэ плыжыыр» бэрэ зэрэслыгъырэ, сызэреджэрэм къахэкІэу хъокІыгъэу сІІ. Ащ гупшысэ зэфэшъхъафхэр сИгъэшІхэу кыфэсэгъэзэжыи зэпыт. «Розэ плыжыым» хэт лирическэ героир шІу умылгъэгъун, шІульэгъу кьабзэу зыклэхъопсэу, ау ІэкІэкІэу зы-

тещыныхъэрэм уимыгъэгумэкІын, кыни дэмылгъэгъун плъэкІырэп.

«ТызэхэкІыжыи, шІульэгъур мэкІожыи, яжъэр зэлысІэу, бдэсщыІагъэр бэ» — ащ фэдэ гушыІэ мыин, ау бэ кызырэыкІыхэрэр гум, шъхъэм ащэчэрэгъух. ЕтІани гум кызырани, бзылфыгъэ-хъульфыгъэ зэфэшъыпкъэныгъэм зыхэни, «сыд пае пшъэшъэгъумэ сахэмытыгъа?» зыщІорэми,

сымыгъэшІэгъон сымылгъэкІэу сызлпылгъэщтыгъэр лирическэ героинер зэрэшъырытыр, гухъэ-гужъ ымышІэу, шэнычъэ мыхъоу кызыэрэнэрэр ары. Гыеу, губжыгъэу ымакъэ зэхэтырэп. «Ари хахъэ бдэсщыІагъэм», — ары ыгу ихыыкІырэ-ишыкІыхэрэм къэІуакІэу афигъотырэр. Ащ фэдэу иапэрэ тхыль цыкІу сІІагъэ.

Джы тызтегушыІэрэ тхылыр игеройки, иидейнэ-тематическэ лъэныкъокІи фэшъаф шъыпкъ. ТхылыкІэм игерой джы нахъ пхъаш, куоми, губжыи ыгу илпыр арилошт. Ымакъэ даори нахъ кыыхэщы, ыпэ зэпызычырэри ыушъхъакІужыын елгъэкІы,

клэнэкІэлагъэр исэмэркъэу хэгъэщагъэу ыгу диубытагъэр зэкІэ кыІорэп, ажэхедзэ. Джы ащ шыІэныгъэ опыт иІэ хъугъэ, «эволюция героя» зыфатІорэр хэтэлъагъо. Шъхъантэри нэпсыкІэ ыгъэшъурэп, шъхъаныгъупчэм иплгъэу мэхэхэм халпгъэрэп, «сІІахыи сІІахыи фае», — еІо, нахъ пытагъэ хэлъ.

Апэрэ рассказ цыклоу «Хъэпание сыхъугъ» зыфиІорэм кыщелэ: «Сэщ фэдэ тхъамыкІэ Іаджи кышъухэт, зышъоушъэфы нахъ, сэщ нахъ хъэпаниехэри кышъухэтых...» Ары, дунаим макІэп тетыр ишІульэгъу ыгъашІозэ насыным ыутыхъагъэу. Зыгу хэгъэкІыгыи, гум ранагыи зэкІэм пащэ зафешы яІахъ къаухъумэнэу.

Заремэ исэмэркъэу тыгукІэ тигъэчэфэу теджэ. НэкІубгъо зытІу нахъ мыхъурэ рассказ клэкІэхэмкІэ бэ кыІон ыльэкІыгъэр. Тэщхыи, кІочІэ лые горэм тегызы — ахэр тышІэныгъэ щыщых. Нысэхэр

зыфэмыежъ нъю-гуащэхэу хасэм пымылгыгъэхэмэ, къушъхъэм радзыхыщтгъагъэхэри, унэгъо зэтэзыгъэхэу лъэхъаным утын езыххэрэри,— бэ тигумэкІэу нэкІубгъомэ арытлэгъожырэр. Огум кызыгъэп героинер, ар тэ тчыщ, кыддэпсэу. Тэщхыи, тэртэрэу тыздэхъащхыжыи. «Тызэгъусэуи тыжъугъэщх, тызэгъусэуи тыщыІакІэ хэфагъэ кыхэзылхъэрэ кІуачІэхэм тяжъугъэбэн», — авторым ымакъэ зэхэтэхы.

Сыфай тхылыр зытешыкІыгъэ хъугъэ-шІагъэхэр, нэбгырэхэр нахъ мэкІэнэу, гуащэри игощапІэ щагъэшІонэу, нысэри инасып кыыгъэдэхэнэу, Хацапетовкэм щыщхэм афэдэхэм гукІэгъу ахэлъынэу. А лъэныкъомкІэ тхылым бэмэ шІуагъэ кьафыхыи нэу афэсэлэ, о, Зарем, уитхыгъэ нэкІубгъохэм насыпшІор нахъ ащыбэу, джыри тхылыкІэхэмкІэ тыбгъэгъушІонэу пфэсэлэ.

ШЭУДЖЭН Тэмар.

Хьакъунэ Заремэ икъэбар щхэнхэр

Кыизтеуцо имыІэу уахътэр ыпэкІэ лъэ-кІуатэ. Лъэхъанэу тызыхэтым, непэрэ шыІа-ІакІэм кызыдихъырэ хъугъэ-шІагъэхэр, гумэкі-гупшысэхэр, ящыІэкІэ-псэукІэхэр гупчэу зиІэ къэбарых Хьакъунэ Заремэ итхыльгъэу «ТызэрэшІэу тыжъугъэщх» зыфиІорэм кыдэхъэгъэ тхыгъэхэр.

ШыІэныгъэм гъэшІэгъонэу щытлэгъурэр, шызэхэтырэр макІэп. А шыІэныгъэм хэхъухъэрэ Іофыгъохэр литературэми щэзекІох. Ахэр сьдэу щытми ежъ-ежъырэу хъухэрэп. Ахэр цыфхэм кьапкъырэкІых. Цыфым ыгу ихыкІырэ-ишыкІырэ лъэныкъохэр, яІэкІоцІ дунае, япсихологие Хьакъунэ Заремэ кыплгъэгъэлэсы.

Заремэ итхыгъэхэм шъыпкъэныгъэр къахэщы, гупшысэ куу ахэлгъэу, зэхэшІэ ин уагъэшІэу гъэпсыгъэх. «ТызэрэшІэу тыжъугъэщх» зыфиІорэм кыдэхъэгъэ къэбар щхэнхэм шыакІэм илэныкъо зэфэшъхъафхэр кырагъэлгъэгукІы. Жыымрэ кІэдрэ зэрэзэутэкІхэрэр, зэрэзэлэуцужыхэрэр, зэрэзэгуремыІохэрэр гупшысэ шъхъаІэу ирассказхэм апхы-

рэкІы. ТхакІом хъугъэ-шІагъэр кыыгъэлгъэу кьодыерэп. А хъугъэ-шІагъэм ежъыри ахэт, геройхэм агу щыхъурэ-щышІэхэрэр адещэчы. Тхылым уеджэ зыхъукІэ, образхэр кыплгъэгъэлэсы, нэгуми кыкІегъэуцох, тапашъхыи ІупкІагъэ хэлгъэу кыирылхъэх. Хьакъунэ Заремэ икъэбархэм къэІокІэ гъэшІэгъонхэм, зэгъэпшэнхэм, фэгъэдэнхэм тащыІокІэ. ЕтІани кыыхгъэщыгъэн фаер джа урыс гушыІэ къэІуакІэу ыгъэфедэхэрэм расказхэр нахъ щхэны кызырэащырэр ары.

Гуащэхэм, нысэхэм, хъульфыгъэхэм афэгъэхыгъэх тхыгъэхэр. «Гуащэм сежэ» зыфиІорэ къэбарым щыщ пычыгъо мары кызыэригъэлагъорэр: «От-отэу стервэ нахэр зыІыгъэу кыихажыщт гуащэм

сежэшъ сыщыс. Зи мыхъун кысІэкІэмыІонэу сыбзэгъу сыхэкъэжыи, зызгъэнысэ дэгъузэ, «мафэр тауштэу бгъэ-кІуагъа, мам?» сІозэ, сыпэгъокІыщт. Хотя, сэшІэ иподчиненнэ куп егъэзыгъэу мафэр зэрашІуигъэкІуагъэр».

Рассказэу «Демократический взрыв ти!» зыфиІорэм щетхы: «Тикъэралыгъо демократиер кызызехъэм, ыгукІэ дезымгъэштагъэмэ ащыщ сИгуащэ. «Ни за что!» ыІуи, галстук плыжыыр зыдильхыи, комсомолым кыкІэныгъэ бгъэхалхъэр кызыхиІуи, чэмыр дифыгъ. Сэ егъашІэм сыдалъ-тониныгъ, нысэ сыхъугъэ пае плыжыиымрэ шхуантІэмрэ зэхэсфыжыишъунэу щыт пшІо-шІа?» (н.161). Нэфэшъаф къэбарэу «Ашъуу, нахыиер умышІэу, нахыишІур пшІэштэп» зыфиІорэм теплын: «Типарк развлечение зычэщ сьдэ-тысхыи, сыгу жыи дэгъэ-кІын сІуи гу зытесэшІыхъэм, адрэ мэкъу хъандзом тигъу-нэгъумэ яныо щытхъаусыхъу зызэхэхэхым, сэщ нахъ насыпышІо щымыІэу сшІошІызэ хатэм сыкыдэкІыжыи. Зыи симылгъэгъоу, шъхъэкІутырым-

гъасэ сешІэзэ, сыгу жыи дэсэгъэкІы. Давлениери есыутэхыгъ, сыбги хъужыи гъэу хатэм сыкыдэкІыжыи. «Ашъуу, нахыиер умышІэу, нахыишІур пшІэштэп!»

Мы къэбархэм тызэджэ-кІэ, гупшысэ гъэшІэгъонхэр шъхъэм къехъэх. Ары, шъэф хэлъэп, зы лъэныкъомкІэ, рассказхэм тяджэ зыхъукІэ, тагъэщхы, тагъэтхъэжыи, ау адрэ лъэныкъомкІэ тыкъе-кІуалгъэ, хэта тыздэхъащхы-рэр? Тэр-тэрэу тыздэхъащхы-жыи. ГухэкІ нахъ мышІэми, ащ фэдэ хъугъэ-шІагъэхэм шыІэныгъэм тащыІокІэ. Арэу щытми, мыщ фэдэ рассказ щхэнхэр тыщыІагъэх мыхъун кыызхафэхэрэм зыдэгъэшІэжыи гъэным пае. Хьакъунэ Заремэ ирассказхэр шыакІэм кыыщыхъурэ-кыыщышІэхэрэм къахэхыгъэ сурэтхэу щытых. Къэбархэр гурыІо-гъошІухэу, еджэгъошІухэу, жэбзэ кызырэыкІокІэ тхыгъэх. Тинепэрэ мафэ тызэрэгупшысэрэм, тызэрэпсэурэм ялбытыгъ тинеущырэ мафэ зыфэдэщтыр.

ЖАКІЭМЫКЪО Зарим.

ШЪХЪЭИХЫГЪЭ ЗЭХЭГУЩЫПЭГЪУ

Наркотикхэр — щы/эныгъэр зыкъутэрэ щэнаутых

Зы гъэш/э закъу хэтырэ цыфи и/эр, ар уфэсакъэу ор-орэу умыухъумэмэ, ныбжьы-рэу ч/эунэн плъэк/ышт.

Емыж Аминэт.

Жьоныгъуаклэм и 18-м, 2015-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм итхылъеджап/э зигъо /о-фыгъомк/э зэхэгущылэгъу игъэ-клотыгъэу «Наркотики: жизнь или смерть?» зыфилорэр щы-лагъ. Наркотикхэр хэбзэнчъэу кызырэрэагъэк/ок/ыхэрэм пэ-ш/уек/огъэнымк/э Дунэе ма-фэм ишашхъэ кыдыхэлъыта-гъэу /офтхьабзэр зэхашагъ. Ащ игъэхъазырын-зэхэцэн /оф фэгъэзэгъагъэр тхылъеджап/эм правовой информაციемк/э и Гупчэ ык/и библиограф шъхъа-лэу Емыж Аминэт.

Тиобществэ ыпашхъэ гумэ-к/ыгъо-/офыгъуабэу кытаджэ-хэрэмк/э наркоманием апэрэ чып/эр еубыты. Наркомани-ер цыфхэм япсауныгъэ ык/и лъэк/ым ылапсэ клэзыутэу, хэгъэгур чып/э кын изыгъэ-уцорэ уз шынагъу. Наркома-нием цыфэу пыщагъэ хьурэм утынышхо рехы: шъхъэкуц/ыр зэщегъакъо, психикэр зэщечы, цыфым ипсауныгъэ зэтет (ана-хъэу /этахъохэм) еукъо ык/и игъонэмысэу хьадэгъур кыфе-гъак/о.

Джары мы уз лъэшэу тыхэ-гъэгуи, зэрэдунаеуи чып/э кын изыгъэуцагъэм ебэныгъэн,

гъэ гумэк/ыбэм яппэсымэ хьу-щтымк/э зэхэгущылэнхэр, ар зыгъэфедэрэм наркотикхэм зэр-ар инэу рахырэр цыфхэм афилотык/ыгъэныр, Адыгэ Рес-публикэм иныбжьыклэхэм нар-котикхэм апэш/уек/огъэнымк/э дунээепл/ык/э тэрэз ягъэгъо-тыгъэным, гупшысэ занк/эм кыфэгъэушыгъэнхэм /офтхьа-бзэр тегъэлсыхъэгъагъ.

Шъхъэихыгъэ зэхэгущылэгъум хэлэжыгъэх АР-м культурэмк/э и Министерствэ ык/и кьулыкъу зэфэшхъафхэу мы /офым фэ-гъэзагъэу щытхэм ялык/охэр, Лъэк/э тхылъеджап/эм ипашэу Къыкъ Бэлэ, зыныбжэ имык/у-гъэхэу наркотикхэм апыща-гъэ хьугъэхэм зыщ/элэзэхэрэ

скэ университетым и Медици-нэ институт илэзеп/э факульт-тет щеджэхэрэр ык/и кьалэм игурыт еджап/эхэм кьарык/ы-гъэхэр, клэзегъаджэхэр, тхылъ-еджэхэр, гъэзетым, радиом, те-левидением ажурналистхэр.

Зэхэгущылэгъур кызылэуи-хыгъэ ык/и зерищагъ АР-м и Лъэк/э тхылъеджап/э пра-вовой кьэбарымк/э и Гупчэ и/офыш/лэу Емыж Аминэт.

Медицинэ институтым исту-дентхэм зигъо /офыгъомк/э яш/ош/хэр клэклэу кьаралоты-к/ыгъэх, электроннэ кьэгъэлэ-гъонэу наркотикхэм ятемэ кы-зэлэузыхырэри кьагъэхъазырыгъ.

Зэлук/эгъур лыгъэк/лотагъ наркотикхэр кызырэрэагъэ-

мафэ кьэс пэш/уек/огъэн зы-к/ыфаер. Гухэк/ими, наркотик-хэм зылэпашагъэхэм япчъагъэ хэхъо нахъ, хэк/ырэн, анахъэу мы узым зэлэубытыхэрэр клэ-лэц/ык/лэхэр ык/и /этахъохэр, ныбжьыклэхэм мы аужырэ илэсипш/ым хэпшык/лэу ар нахъ кьатек/лотагъ.

Сыда ш/эгъэн фаер? Нар-команием зиушъомбгъуным сы-да анахъэу ушъхъагъоу и/эр, сьд фэдэ хэк/ыплэ-шык/лэхэ ащ упэш/уек/лонымк/э щылэхэр ык/и ебэныгъош/уа, гъэк/лодыгъош/уа а узыгъо щэнаутыр? Мы уп-ч/эхэм ык/и наркоманием епхы-

АР-мк/э психолог-педагогическэ гъэсеп/э учреждением, АР-м и Прокуратурэ, медикэ-соци-альнэ /эпылэгъум игупчэ, я 9-рэ гурыт еджап/эм иклэлэ-егъэджэ-психолог, наркотик-хэр хэбзэнчъэу гъэфедэгъэн-хэм пэш/уек/лорэ мыкоммер-ческэ автоном организациеу «Здоровый город», хэгъэгу к/оц/ /офхэмк/э Министерст-вэм иуголовнэ лъыхъон отделэу наркотикхэр гъэк/лодыгъэнхэм фэгъэзагъэм я/офыш/лэхэр.

Зигъо /офыгъомк/э /офтхьа-бзэм кьырагъэблэгъагъэх Мые-к/опэ кьэралыгъо технологиче-

к/ок/лэхэрэм лъыплъэгъэным-к/э Федеральнэ кьулыкъум и Шьолъыр гъэлорыш/ап/э Адыгеимк/э иоперуполномо-ченнэу М. П. Орловам. Мы аужырэ илъэси 10-м нарко-манием нахъ зыкызырелэты-гъэм, хэгъэгумк/и, унагъомк/и, обществэмк/и ар гумэк/ыгъо инэу зэрэщытым, узыгъор зыфэгъэзагъэр нахыбэрэмк/э ныбжьыклэхэр арэу зэрэщы-тым кьащыуцугъ. Джащ фэ-дэу, наркоманиер «нахъ ныб-жьык/лэ», ащ сабый цык/лэхэу илъэси 6 — 7 зыныбжьхэр хэщ/агъэхэ зэрэхьурэр кьыхи-

гъэщыгъ. Зерифэш/уашэу мы лъэныкъом /оф дэмышлагъэмэ, ныбжьыклэхэр щэнаутым т/эпи-хынхэ зерилъэк/ыщтым ана/э тыраригъэдзагъ. Зэк/лэми — еджап/эм, унагъом, /эзеп/э зэфэшхъафхэм кьэралыгъори кьаделэзэ /оф аш/эныр хэк/ы-плэу ыльэгъугъ. Ау хэти анахъ зыфэсакъын фаеу ыльытагъэр плуныгъэ тэрэзыр сабыхъэми, /этахъохэми, ныбжьыклэхэми ет/упщыгъэу ахэлъхъэгъэн зэ-рфаер ары.

Зэхахъэм кьыщыгущы-лагъ хэбзэнчъэу наркотик-хэр зэрагъэзек/лэхэрэм ебэ-ныгъэнымк/э уголовнэ лъы-хъоным Адыгэ Республи-кэмк/э и Гъэлорыш/ап/э и/о-фыш/лэ. Ащ игущылэ анахъ зы-фэгъэзэгъагъэр кьэк/ырэ уц лъэк/пхъэм кьахахьэрэ нарко-тикхэм ач/ыплэ, ахэм анахъ щынэгъожьхэу, цыфым лъэшэу зэрар езыыххэрэ **синтетиче-скэ наркотикхэр — спайс-хэр лъэшэу агъэзек/лэхэ зэ-рэхъугъэр ары.** Ахэм япл/ы-шъо-шык/лэ, мэ гори ямылэу цэ жьгъэхэу е порошокхэу зэрагъэфедэхэрэм, псым псын-к/лэу зэрэхэтк/лэхъэхэрэм, шхэ-плэ-еш/уаплэхэм умышлахэу кьа-щыхатэкъон зэралъэк/ыщтым ягугъу кьышыгъ. Джащ фэдэу, Интернетымк/э зэфатхэхэзэ, мы наркотик лъэшыр моклэ-мыклэ ч/алъхъэмэ, кьыч/ахы-жызэ кызырэрэагъэк/ок/ырэр, якъулыкъоу ащ фэдэ хэбзэн-чъэ лъэбэкъум игъэк/лодын фэ-гъэзагъэм цыфым ипсауныгъэ иягъэ езыгъэк/ырэ пэпчэ кьы-хигъэщызэ зэригъэпщынэрэр кьылотагъ, мы /офым хэти илахъ хышыхъаныр игъоу ыльэгъугъ.

Мыкоммерческэ автоном организациеу «Здоровый образ» зыфилорэм идирек-торэу Игорь Бойкэм ык/и сымаджэхэр — наркоман-хэр узым кьылэпыл/ыжы-гъэнхэм фэгъэзэгъэ и/офы-ш/лэу Вадим Дейнекэм нар-команиер гъэк/лодыгъэным /оф зэрэдаш/эрэр, ежэ ашъхэ-к/лэ узыр зыщэчыгъэхэр мы организацием бэу зэрэхэтхэр, джы нэмык/лэхэу ащ зылэпищэ-пэным ищынагъо зышъхъащыт-хэм ык/и ар узы зыфэхъугъэ-хэм зэр/алэзэхэрэр кьалотагъ. Наркотикхэр зыгъэфедэрэм о-плорэр, пш/эрэр лъыбгъэлэсы-ныр кын дэдэми, иакъыл унэ-зэгъэ-зэщык/уагъэ псым, жьым, цыфыш/угъэм хьахьырк/лэ кьеб-гъэгъотыжын зэрэплъэк/ырэр ягугъылэ кьыхагъэщыгъ.

Наркотикхэм афэгъэхьыгъэ зэхэгущылэгъум ащ хэлэжыгъэ кьулыкъу зэфэшхъафхэм ял/ы-к/лэхэм яш/ош/л-епл/ык/лэхэр, тхыамык/лагъор /угъэк/лотыгъэ-нымк/э, ныбжьыклэхэм, клэлэ-цык/лэхэм а узыр кьанэмысы-нымк/э /офэу аш/эрэр клэклэу кьыч/алотагъ.

Студентхэм ащыщхэм мы темэмк/э упч/эхэр кьатыгъэх, джэуапхэри агъотыгъэх.

Зэк/лэ /офтхьабзэр зэрэк/уа-гъэр зэфэпхысыжымэ, зы гу-пшыс пш/ырэр: **ушъхъагъу го-ри фэмыш/лэу, чэщи, мафи клэлэц/ык/лэ ык/и ныбжьык/лэ плуныгъэм лъэшэу уналэ те-тэу удэлэжъэныр апэрэ. Еджэ-ным ыгу фак/лоу, гущылэр ытхьак/лэмэ ихъэу, /офым ылэ ек/лоу есагъэм гъогу пхэндж ыш/ырэн.**

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр /офтхьабзэм кьы-щытырахыгъэх.

Зэуитлүмэ ахэлэжъагъ, чыгулэжъ бэлахьыгъ

Зигугъу къэтшыщтыр Теуцожь районимклэ Пэнэжыкыуае шыцэу, ыцлэ къепломэ, районим имызакъоу, Адыгэ шьольырыми дэгъоу шыцэлэашлэщтыгъэ чыгулэжъ бэлахьыщтыгъэу, фин ыкли Хэгъэгъу зеошхохэми ахэлэжъагъэу, лы бэрчэт шлагъоу шытыгъэ Нэныжъ Юсыф Бэчыр ыкьор ары. Ар шылагъэмэ, тызхэт 2015-рэ ильэсым ижъоныгъоклэ мазэ и 1-м ыныбжъ ильэсишъэ хьущтыгъэ.

Нэныжъ Юсыф лыгъэгъэчъэ заом лыхъужьныгъэ хэлъэу хэлэжъагъ, ащ улэгъэ хьылэ къыщытырацагъэу къызэгъэкложьым, мэфэ лые дэмысэу, ыпэклэ ылэ зыхэлъыгъэ чыгулэжъыным пыхъажы анахь трактор бригадэшхом ипашэу, чыгулэхэр къылэтхэу, ищытхуу аригъалозэ щэлэфэклэ лöff ышлагъ. Заом иветеран лöffшлэгъэшхоу илэхэр къыдалыти, районим инароднэ депутатхэм ясессиэ унашъо шашыгъ Юсыф зыщыпсэуцтыгъэ унэм ежъ ыныбжъ ильэсишъэ зыщыхуэрэ мафэм ехуылэу мыжъобгъу къыщыфизэлэуахынэу.

Ащ фэгъэхьыгъэ мэфэклэ зэхахьэм цыф бэдэдэ къеклоплэгъагъ — районим ипашэхэр, лöffшлэлэ зэфэшхьафхэм ялэшхьэтетхэр, дэлэжъагъэхэм ащыщхэр, депутатхэр, лöffшлэным иветеранхэр, ягъу-нэгъухэр, къош-лахьылхэр зышлэщтыгъэхэр.

Мэфэклэ зэхахьэр псэлэзэ клэклыклэ къызэлэуихыгъ ыкли зерицагъ район администрацием культурэмклэ игъэлорышлэлэ ипашэу Напцлэкъо Рус-лъан. Ащ апэ гущылэр зэри-тыгъэр районим иветеранхэм я Совет итхьаматэу Нэмытлэкъо Юр. Мыжъобгъур къызыфизэлэуахырэ Нэныжъ Юсыф шылэныгъэ гъогуу къыкыгулгъэр зэхахьэм къеклоплэгъэхэм агу къыгъэклыжыгъ. Къызэриуагъэмклэ, Нэныжъ Юсыф мэкъумэщышлэ унэгъо лужъу кыхъухьагъ. Ахэр зэшибл хьущтыгъэх — Мос, Исхьакъ, Амин, Юсыф, Ибрахым, Щухьаиб, Мыхьамод.

Ахэм ащыцэу тыкызытегушылэрэ Юсыф 1915-рэ ильэсым ижъоныгъоклэ мазэ и 1-м къэхъугъ. Иныбжыкыгулгъум къыщегъэжъагъэу чыгулэжъыным фэцагъэу, техникэм ылэ еклоу къэтэджыгъ. Арын фае ныбжыкыкы дэдэзэ тракторист сэнэхьатыр ылэ кыыригъахы а лъэхъэнэ чыжъэм районим иапэрэ механизаторхэм ясатырэ зыкыхъуцогъагъэр. Нэужым шофер сэнэхьатри зэригъэгъоти, ильэс заулэр апэрэ автомашинэу колхозхэм къаратэу рагъэжъэгъагъэхэм ащыц горэм лöff ришлагъ.

1939-рэ ильэсым дзэм къулыкъу къыщыхьынэу ацагъ. Фин заоми хэлэжъагъ. Къулыкъур къылухи ядэжъ къыгъэгъэгъыгъэу, джыри зыгъэлпсэфыгъо имыфагъэу, 1941-рэ ильэсым нэмыц техахлэхэр ошлэ-дэмышлэу тикъэралыгъошхо къызытебанэхэм, Юсыф рэхатэу ядэжъ исыжышъугъэп. Ащ пыпытэу, мэфибл нахь тыримыгъашлэу, лыгъэгъэчъэ заом имашло апэ пэуцуагъэхэм ащыщыгъ. Калининскэ ыкли Сталинградскэ зэуаплэхэм ащылэу я 551-рэ шхончэо полкым апэ ишофэрэу, етланэ иавтоотделение икомандирэу шытыгъ. Автомаши-

нэм исэу дзэклоплэхэм чэщи мафи ямылэу фашист техахлэхэм ясамолетхэм къатыратэкъорэ бомбэхэм ямашло клоцлырыкыкы, тидзэклоплэхэм топыщэхэр, нэмыкы щэ-гынхэу ящыкылагъэхэр зэуаплэм афищэщтыгъэх. Етланэ хьылэу къызауэлэм госпиталь зэфэшхьафхэм бэрэ къащелэзагъэх, нэужым заом къемыкыжынынэу комиссиэм хэтхэм алыты, 1943-рэ ильэсым игъэтхэпэ мазэ къагъэкложьыгъагъ. Лыхъужьныгъэ хэлъэу, къащтэр ымышлэу зэрэзэуагъэм фэшл къыфагъэшъошагъэх Хэгъэгъу зеошхом иорденэу ятлонэрэ шьуашэ зилэр, медальхэу «За боевые заслуги» (тлогъогогъо), «За оборону Сталинграда», «За

ылуагъэм епцлыжыщтыгъэп. А лъэхъэнэ чыжъэм Москва, ВДНХ-м агъэклогъагъ, имедали къыратыгъагъ, районим ыкли чыплэ советхэм ядепутатэу мызэу, мытлоу хадзыгъ. Джауштэу ыгурэ ыпсэрэ етыгъэу лöff зэришлэщтыгъэм, чыгулэжъынымклэ гъэхъэгъэшлэхэр зэрилэхэм, общественнэ лöffшлэнхэм чанэу зэрахэлажъэрэм афэшл ыпшъэклэ зигугъу къэтшыгъэ лыхъужъ бгъэхалхьэхэм СССР-м и Апшъэрэ Совет и Президиум и Унашъоклэ къахагъэхьогъагъ орденэу «Знак Почета», Лэжъэкло Быракъ Плэжыкыым иорден. Арышъ, нелэ Юсыф зыщыпсэуцтыгъэ унэм мыжъобгъу зэрэфытедгъэуцорэр игъо шьып-

Юсыф лöff зыдишлэнэу, чыгур зэригъэлэжъынэу хъугъагъэхэр зыныбжъ имыкыгъэ клалэхэу дзэм амыщагъэхэмрэ бзылфыгъэхэмрэ. Ахэр арых мэкъумэщыр зыпкъ изыгъэуцожьыгъэхэр, зэуаплэм шылэхэм ящыкыгъэ лэжъыгъэр зылэжыщтыгъэхэр. Тауж къырыкылохэрэм ахэр ашлэн фае».

Джащ фэдэу зэлуклэм къыщыгушылэгъэх, гукъэкыжъ гъэшлэгъонхэр къеклоплэгъэхэм зэха-рагъэхыгъ Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ дэжъ нахьыжъхэм я Советэу шылэм хэтэу Ехуылэ Пшымафэ, игъунэгъугъэхэу Стлэшхуэху Светэрэ Аслъанрэ.

Иклэухым Юсыф ыкыоу Аскэр ятэ гушылэ фабэхэр къызэрэфалуагъэм, шлуклэ, дахэклэ

ленинскому пути» зыфилоштыгъэм мэкъу-мэщымклэ иотдел ипашэу лöff цшлэ зэхъум нэлуасэ сыфэхъугъагъ. Ау нахь блогъэу, нахь бэрэ тызэфэ-зэу, лöff зэдытилэнэу зыхъугъагъэр 1966 — 1970-рэ ильэсхэр ары. А лъэхъаным джы Шэндкыо дэт Теуцожь чэтэхьо фабрикэм ычылпэклэ ащ шылагъэр былымгъэлпщэрыплэ совхозэу «Октябрьский» зыфилоштыгъэр ары. Чыгу гектар минитф фэдизэу къыгъэгъунэщтыгъэм шыцэу жьоклуплагъэр гектар 1515-рэ. Адрэхэр зэклэ мээ пырыпыщоу шытыгъэх.

А совхозым сэ агроном шхьалэу сырилагъ. Лэжъыгъэ шлплэхэу гектар 50 — 70-рэ нахь мыхъурэ хьасэхэр мээ пырыпыцухэм азыфагу илыгъэх. лöff ащылшлэгъуаеу шытыгъэх.

Джа лъэхъаным Нэныжъ Юсыф специализированнэ трактор бригадэм ипэцагъ. Сыд лöff фежъэми, ыгу етыгъэу ыгъэцаклэу шытыгъ, чыгулм дэлэжъэныр иклэсагъ, ащ иджэмакъэ зэхихыщтыгъ. Ащ фэдэ

победу над Германией» зыфалохэрэр, нэмыкыкыхэри. Ахэр ыбгъэ шышлэтхэу чылэм къыдэхьажыгъагъ.

Къуаджэм къызегъэгъэгъым зыгъэлпсэфэу зы мафи шысыгъэп. Фашистхэм зэрапхьогъэ, зэцагъэкъогъэ мэкъу-мэщыр зыпкъ изыгъэуцожьыхэрэм ахэтэу, ахэм яклэщаклоу, исэнэхьатклэ лöff ышлэу ригъэжъэжыгъ. Механизированнэ трактор бригадэм ипашэу а лъэхъаным агъэнафи, пенсиэм окложьыфэ а ләнатлэр шытхуу хэлъэу ыгъэцаклагъ.

«Нэныжъ Юсыф районим имызакъоу, адыгэ шьольырыми шыцлэрылоу, шальытэу, цагъашлоу, ылорэм щедэлэхуу шытыгъ. Лы ин дэхэшхоштыгъ. Адыгэгъэ-цыфыгъэмклэ шысэтэ-хыплагъ, шыпкыэныгъэ хэлъыгъ,

къэу сэлъытэ, ар щэлэфэклэ ежъ къылэжыгъэу щыт. Ащ фэдэ цыфхэр Пэнэжыкыуае зэрилэхэр мы тиныбжыкыкы цыклоу шытхэм ашлэн фае», — иклэухым къылуагъ Нэмытлэкъо Юрэ.

Районим иадминистрациэ ипашэу Хьачмамыкыо Азэмат игушылэ клэкыгъэ: «Нелэ тыкъызфэклогъэ Нэныжъ Юсыф Пэнэжыкыуае анахь лы дэхэшхоу, хьалэлэу, лöffшлэклошхоу дэсыгъэхэм, ащ ищытхуу языгъэлуагъэхэм, чыжъэу тичылэ ыцлэ зыгъэлугъэхэм ащыц. Ауштэу зэрэщытыгъэр мы тиклэлэеджэклоу цыклоу къырацэллагъэхэм ашлэн фае. Къыхъэгъэхъожьы сшлөгъор 1943-рэ ильэсым Юсыф улагъэу чылэм къызэгъэкложьым, хулыфыгъэхэр зэклэ заом шылагъэх.

агу къызэрагъэклыжыгъэм фэшл зэклэ къеклоплэгъэхэм «тхашъуегъэпсэу» къарылуагъ. Районим ипашэу Хьачмамыкыо Азэмат, народнэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Пчыхьалыкыо Аюби ятэ ишлэжъ фэгъэхьыгъэ мыжъобгъу яунэ къыщызэлэуахынэу зэрашыгъэм фэшл зэрафэразэр къылуагъ.

Нэужым мыжъобгъум техъоу тельыр къырагъэфэхыгъ район администрацием ипашэу Хьачмамыкыо Азэмат, районим иветеранхэм я Совет итхьаматэу Нэмытлэкъо Юрэ, Нэныжъ Юсыф иклэлэу Аскэр. Зэхэхьэм хэлэжъагъэхэр лэгу теуагъэх, къэгъагъэхэр мыжъобгъум клэпыралхьагъэх.

Нэныжъ Юсыф 1958-рэ ильэсым Пэнэжыкыуае къыщыдэ-кыштыгъэ район гъэзетэу «По

лэжъахлэхэр ильэсишъэм зэ кыхьэфэх.

Нэныжъ Юсыф унэгъо дахи ышлагъ. Пстэумкыи лъфыгъый илагъ — Май, Заур, Аслъан, Шамсэт, Аскэр, Хьазрэт, Рус-лъан, Ася. Зэклэми яцлыфшлугъэклэ, ядэгъугъэклэ ягугъу ашыщтыгъ. Ау тэ нахь тызфэзагъэу ильэс 20 фэдизклэ узэклэлэбэжыымэ зиунэ тыхьагъэу, Краснодар щыпсэурэ ыпшъэклэ зигугъу къыщытшыгъэ Нэныжъ Аскэр ятэу Юсыф исурэт хэбгъэклоклэнэу шытэп. Илоклэ-шлыклэхэмкли, ицлыф гъэлпыкыкы, ихьалэлыгъэкли, итеплэ-луплэ-лъэгагъэкли ятэ зыфэдагъэр ащ унэгъу къыкыгъэуцэу.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ИЛЬЭСИШЪЭМ ЕЛЪЭБЭКЪОГЪЭ ЦЫФХЭР

Игъашлэ
кыхъэ,
насыпышлэ

Теклоныгъэр Хэгъэгу ззошхом кызыщыдахыгъэм илюбий хагъэуэфыкыным ыпэу шапсыгъэ Адыгэ Хасэм хэтхэр хы Шуцлэ Лушъом щыпсэурэ Бжэшлэ Фатимэт Бирам ыпхъум дэжъ фэгущлонхэу клөгъагъэх.

«Ильэсишъэ Тхэм уегъэ-гъашлэ» алоу цыфхэм гушылэ ахэлъ. Ар икхуагъэ ыгъэцэклагъ Топсэ районым ит къуаджэу Псыбэ дэс бзылфыгъэу Бжэшлэ Фатимэт. Ащ кышчыуцунэу игухэлъэп. Ыныбжъ илъэси 100 зэрэхуыгъэм емылпытгъэу, джыри ыгу ыгъэклогдырэп, щылэныгъэм фэчэф, шлэм шыгуыгъэу мэлсэу.

Бзылфыгъэм илъэсишъэ кыгъэшлагъэми, бзылфыгъэу къэнэжъы. Гъэтхэ къэгъэгъэ лэрамыр зыратым, Фатимэти зыкызыблхыгъ. Лъэшэу гушлагъэ. Адыгэ унагъом хьаклэхэр кызыхъэхэклэ ащ исхэр чэфхэу къалэгъокыхэу хабзэ. Фатимэти сэмэркъэу

уштыгъ, орэдышъохэр кыхидзэщтыгъэх, лэгушъоми зыфитеожьыштыгъ. Шэн дэгъу зэрилэм, зэрэцыфышлэм, сыд фэдэрэ лэфи кызыримиыгъаштэрэм яхъатырклэ ащ ныбжъ дахэ кыгъэшлагъэми, аужырэ лэухъаным плэм хэлъымы, ащ фэдэ шылаклэм еуцуалэрэп, сэмэркъэуэ «Джыри ащ тыкышчыуцунтэп!» елэ.

Фатимэт ыныбжъ илъэсишъэ зышчыхурэм имэфэкклэ фэгущлонхэу Адыгэ Хасэм ипашэу Клэлыкху Мэдждэрэ гъэсэнэгъэмклэ ащ икомитет итхьаматэу Цунтлыжъ Хьалидэрэ фэклөгъагъэх. Ихьылышчышхэри кызыхъэхъагъэх.

Псэуплэу Ныджэлпсыхъо

(Новомихайловскэм) дэсэу, тигъэзет иныбджэгъушлэу Бжэшлэ Любэ. Фатимэт янэ-ятэхэм сабыипшлэ зэралпугъэр кыылотыгъ. Ицыкыгъом кышчыгъэжъагъэу нахъыжхэм лэпылэгъоу ялагъ, чыплэ колхозэу «Ответ вредителям» зыцлагъэм лэфщишлэщтыгъ. Натрыфыр, картофыр, тутыныр къагъэ-кыштыгъэх, чэмхэр ащыштыгъэх.

Заор кызыщыжъэшт лъэхъаным унагъо ихы, Фатимэт пшъэшъэжъы кыфэхуыгъагъ, ащ Дэхэмылклэ еджэгъагъэх. Ишхъэгъусэ апэрэхэм ахэтэу заом дэкли, хэклэдагъ. Ежъчанэу зэокыбым лэфщишлагъ, лэфшлэным иветеран, Теклоныгъэр кызыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхуыгъэм гушлэу пэгъокыгъ.

Зэо илъэсхэр къинэу зэпчыгъэхэу, заом хэтыгъэ Бжэшлэ Къамболэт 1946-рэ илъэсым дэклэжыгъагъ, ащи зы клэлэ илагъ. Нэбгыритлэм сабыих зэдалпугъ, ахэр Дэхэмыл,

Юныс, Хъарет, Нэфсэт, Махъмуд ыкли Салмэт. Зы пшъэшъэжъы кыкыл лэгъагъэ, Къамболэт ыкыо нахъыжъ 1984-рэ илъэсым игъашлэ ыухыгъ, ежъымы ащ бэ лыгъэшлэжыгъэп. Непэ Фатимэт къорэлъф-пхъорэлъфхэу 15 ил, ахэм къахэклэжыгъэр сабыл 17 мэхъух, къом ыкъом ыкыжъэу зы нэбгыри ащ кыплэгъужыгъ. Ахэр зэклэ клэчлэ лъэш, насыпышлагъ. Клэлыкху Мэдждэ Бжэшлэ Фатимэт гушылэ фабэхэр кыфилуагъэх. Кызырэгъуоигъэ ихьылхэм агу кыгъэкыжыгъэу зиунагъохэм нэжъ-лужхэр арысхэм нэхъой-

рэ насыпрэ зэрарылъыр. Нахъыжхэр цыф лушых, щылэныгъэм ыпсыхъагъэх, къинхэм аушэтыгъэх. Заом хэтыгъи, зэокыбым щылэжыгъи, олопхэр зытыгъи зэрэтшымыгъушэщтыгъ, ахэр зэклэ зэхэтхэу кыдахыгъэ Теклоныгъэр сыдигъуи зэрэгъэлъэпэщтыр, нахъыжхэм шхъэклэфагъэ зэрятхыштыр кыылауагъэм щыкыгъэтхыгъэх.

Мамырынгъэу, шхъафитныгъэу ахэм кытыдахыгъэр уасэ зымылэ тын лъапл, ар кызырэдгъэгъунэщтым зэклэми тыпылтын фае.

НЫБЭ Анзор.

ГЪЭЗЕТЕДЖЭМ КЫТХЫГЪЭР

Ишлэныгъэклэ, игущылэ
лэзэгъуклэ егъэхъужьых

Сэнэхъатхэр ежъ цыфхэм кыыхахы, ау врачырэ клэ-лэегъаджэурэ Тхэм кыпхильхъанхэ фае, сыда плэм ахэр сэнэхъат кызырэклогхэп сыдэуштыгъэ бгъэцаклогхэми хъунху: цыфым, анахъ лъаплэ щымылэм, фэ-лажъэх.

Хъодэ Джэнэт ицыкыгъом кышчыгъэжъагъэу врач хъумэ шлоигъуагъ, джэгуклэ пстэури ащ рипхыштыгъэ, нысхъапэхэм ялазэу кызышчыгъэуштыгъ. А сэнэхъатхэр кыыхынымклэ щысэ фэхъунхэр илагъэх. Ятэу Казбек Даутэ ыкыор Адыгэ-къалэ дэт сымэдждэщым терапиямклэ иотделение ипашэу, етланэ Пэнэжыкыкыое сымэдждэщым иврач шхъалау илъэсыбэрэ ащылэжыгъ, ищытху алуагъ. Янэу Аминэт врач-серологъу Адыгэ-къалэ дэт ветбаклабораторием лэф шешлэ. Арышъ, Джэнэт лэзэклэ шыкыла-хабзэхэр ныдэлъфэу кыидэ-

хуыгъэу плытэн плэкышты.

Къуаджэу Хьалъэкыуае дэт гурыт еджаплэр кызыеухым, зыщедждэщым егупшысэжы-нэу щытыгъэп. 1992-рэ илъэсым Пшызэ къэралыгъо медицина академием члэхъагъ ыкли 1999-рэ илъэсым кыу-хыгъ. Ащ кыкылапыкылауагъ ин-тернатурэр.

1999 — 2000-рэ илъэсхэм врач-офтальмологъу Мыекыуапэ дэт апшэрэ еджаплэхэм яполи-клиникэ лэф шешлагъ. 2001-рэ илъэсым кышчыгъэжъагъэу Адыгэ республикэ клиническэ сымэдждэщым нэхэм зышлэзэрэ иотделение лэф шешлагъ.

«Уэхэм ащышэу зыфэзгъэзэщтым бэрэ сегупшысагъэп. Нэхэм уялэзэныр зэрэмыпсынклар кызыгурылэзэ кы-хэсхыгъ, — кыелуатэ Джэнэт. — Уз дэгъу щылэп, ау дунэ нэфынэр, уилахылы-благъэхэр, кыиолшэкыгъэхэр, кыкы-хыхэр умылэгъунхэм нахъ хъазаб хужырэп. А къиныгъор цыфым тепхышъумэ, ори удэгущлэ, гуахъо хэогъуатэ, ежъыри икларыкылау дунэим кытэхъожыгъэу елытэ».

Сэри сынэхэм къылазэу тлогъогъо сычлэпыгъэ мы сымэдждэщым. Джэнэт илофшлэ, ишэн, илэдэб зекылаклэ лъэшэу сагъэрэзагъ. Сэ сизакъоп, зэклэ сымадждэхэм зэфэдэу, илахылы-благъэхэм афэдэу, афышты. Непэ зэ палатэм кы-хъэклэ ригъэкъурэп. Операцие ышылгъэ сымадждэхэм пчыагъэрэ аклэрэхъэ, язытет зэрэгъашлэ, ары пэпчэ псэ зыпыт гушылэу рилоштыр кыегъоты. Зыгорэ игъом процедурэм мыкылагъэмэ, зи кылымыгъаглоу ежъ палатэм кыхъэшъ, «сэ узгъэхъужыныу ары сызыфаер, укыс-шымышын, зи мыуэу зэклэ кыпфэсшлышт» ылозэ, ыблыпкэ еубытышъ, члэщы, джащ фэдэуи кыешэжъы. Сымадждэу члэкыжыхэрэм адэкулатэзэ арылэ: «Унэхэм уагъэгумэкли зыхъуклэ, охътэ лые темыгъашлэу къаклори сегъэплъ, игъом узэлэзэрэ узыр нахъ гъэху-

жыгъошлэ». Мы зекылаклэри адыгэ шэн-хабзэм щыш, сымадждэмклэ лэзэгъушху. Ащ фэдэу кыпфэщытыгъэр пшыгу-пшэжырэп. А мэфэ заулуэ кызытэлэзагъэм шлу зытыгъэлэгъуыгъ, ицыфыгъэ-гуклэгу, ишлэныгъэ, илэлэсэныгъэ яшлуагъэклэ типсауныгъэ зтэу-уцагъэу тыкычлэкыжыгъ. Джары зыкылауагъэр: «Уилоф гъэшлуи, лэшлу уащыхъун».

Сымадждэхэр яузкли, яшэн-гъэпсыклэхэмклэ, аныбжыкли зэрэзэфэмыдэхэр кыдилгы-тэзэ, врачым илофшлэ егъэ-псы, ешлэ лэзэгъу уц закыоклэ цыфыр бгъэхъужыны зэрэмы-лэкыштыр. Ащ цыхъэ кып-фышлын, уигушылэ кыедэлун, уилэклэ шлошхуныгъэ фырилэн фае. Врачыр сымадждэм зыдэ-гушылэрэ ужым ащ изытет на-хъышлу мыхъумэ, ар врач дэу ары зэралытэрэр. Арышъ, врач шыпкыэр етлани психо-логын, философын, клэлэгъэ-джэн фае. Мы бзылфыгъэр кыиоплымэ, угу илыр кыешлэ зыфалорэм фэд: зыгу клэды-гъэм ыгу кыдешае, операцие-м аперэу зэрэщытыр сшы-мыгъушэнэу сянэ-сэтэхэм кы-сало зэпытыгъ. Сэри ар гъэгъэ-клэным сыпыл», — елэ ащ.

«Сымадждэхэм уафэсакы-нын, уафэшъэбэнын, уаушыи-нын аперэу зэрэщытыр сшы-мыгъушэнэу сянэ-сэтэхэм кы-сало зэпытыгъ. Сэри ар гъэгъэ-клэным сыпыл», — елэ ащ.

Ежъ ишэн-гъэпсыкли исэнэхъат дештэ: нэшлэ-гушлу, нэхъ-гушх, лэпклэ-лъапл, сэмэркъэур кыбэкы. Джэнэт илофшлэ улпыплэмэ, мыщ фэдэ зэфэхысыжыым укыфэклог: на-сыпышлор ыкли баир зилоф-шлэн шлу зыплэгъурэр, цыфхэр зыгъэгущлохэрэр ыкли ахэм адэгущлошъурэр ары.

Сымэдждэщым тычлэпыфэ псауныгъэм ихабзэхэу хэти ыгъэцэклэн фаехэр кытилон-хэуи уахътэ кыыхыгъэкыгъэ Джэнэт. Ахэм ащышхэр: щы-лэныгъэр, цыфхэр шлу плэ-гъунхэр; зэклэ кыиолшэкыгъэмэ уафэхъалэныныр ыкли уафэ-шыпкыэнын; пфэлэкырэм фэдизэу кыуацлэклэ лэф шлэ-нын; уилэкъ-лъэккхэм лэф ябгъэшлэнын ыкли утэзекы-хъаныр; уишлэжъ-акылы кы-щымыкылэным пае уемызэщэу уеджэнын, уишлэныгъэ-лэлэ-сэныгъэ хэбгъэхъоныр; чыо-псым ихабзэхэм адэгъаштэзэ упсэунын; псауныгъэр зэщы-гъэкъорэ пстэуми ащыпкыхъа-нын, нэмыкыхэри. «Шлэныгъэ пстэуми афэдэу медицинэри зы чыплэ итырэп, ыпэклэ лъэ-кылатэ. Тыгъуасэ узэрэлэзагъэм непэ клэ горэ хэплъхъан фае. Ары сэри сишлэныгъэхэм ахэ-гъэхъоным сызкыпылтыр, зишлуагъэ кыисэкышты лэфшъа-бзэхэм захэзгъэнынэрэп», — лъэгэкылатэ тигушылэгъу ип-салэ.

Джары ти Джэнэт (ары сымад-ждэхэри зэрэдждэхэрэр) зыфэ-дэр: ыцлэ кыегъэшъыпкыжъы. Тэри тыфэлъало шлушлагъэу илэхэм ахэхъо зэпытыгъ, имэфэ лэфшлэн лэпчэ гушлуагъо кы-фыхъэу, псауныгъэм щымыкылау бэрэ исэнэхъат рылэжъэнэу.

БЛЭНЭГЪЭПЦЭ Нурдин.
Хьалъэкыуай.

СЛАВЯН ТХЫБЗЭМРЭ КУЛЬТУРЭМРЭ Я МАФ

Лъэпкъхэр зэфэзыщэрэ мэфэкл

Славян тхыбзэмрэ культурэмрэ я Мафэ жьоныгъуаклэм и 24-м

игъэклотыгъэу Урысые Федерацием шагъэмэфэклыгъ. Концертхэр, зэхэхъэ гъэшлэгъонхэр зэхащэгъэх. Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпнэ парк Адыгэ Республикэм икълэеджаклэхэр, студентхэр цызэлуклагъэх.

культурэмрэ ялофышлэхэр зэхэхъэм кышчыгушылагъэх, оредхэр кышчылауагъэх.

Зэшыхэу Кириллрэ Мефодийрэ урым тхыбзэм кыпкъырыкы-хэзэ, Апэрэ Славян Тхыбзэр зэхагъэуцуагъ, ащ ишлуагъэклэ литературабзэр шылэ хъугъэ, тхылхэр кыдагъэклыхэу фежыагъэх.

Адыгэ Республикэм искусствэхэмклэ иколледж иансамблэ ижырэ оредыр кылуагъ. Мэфэкл зэхэхъэр кълэеджаклэхэм кыагъэдэхэагъ. Джэнэ фыжьхэр ащыгъэхэу пчэгум кыхъэ-щтыгъэх. Хор зэфэшхъафхэм ахэтхэр зэгъусэхэу сценэм кы-техъэхэзэ, классикэм хэхъэгъэ произведенихэр агъэжынчыгъэх. Джэджэ, Тэхъутэмыкьое, Теуцожь, Красногвардейскэ, нэмыкл районхэм къарыкыгъэ

дел ипашэу Шэуджэн Бэлэ, республикэм искусствэхэмклэ иколледжэу У. Тхыбысымым ыцлэклэ шытым идиректорэу Хьэпэе Зам-рэт язэфэхьысыжьхэм кыахагъэ-щыгъэр музыкальнэ искусствэм зиушъомбгъунымклэ ащ фэдэ зэхэхъэхэм ямэхъанэ зыкызыэри-лэтырэр ары.

Дунэе зэлуклэгъухэм ялауре-атэу, Адыгэ Республикэм ина-роднэ артисткэу Кушъэкьо Симэ, Адыгеим изаслуженнэ артисткэу Даутэ Сусанэ, филармонием иорэ-дылоу Юрий Конжиным, нэмыклхэм оредхэр кылуагъэх.

Урысыем и Правительство ипремие кызыфагъэшъошэгъэ ансамблэ цлэрылоу «Исплэамыем» адыгэ оредхэр кылуагъэх. Шы-мырзэ Казбек, Къумыкью Шамсу-динэ, Тыгъужь Асыет, Дэр Абирэ кыхадзэзэ, артистхэр къадежы-угъэх. Мышъэ Андзаур ипшынэ едэлугъэхэр ыгъэгушлуагъэх. Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Михаил Арзумановым «Теклоны-гъэм и Маф» зыфилорэ оредыр кызыхедзэм, хорхэм ахэтхэр де-жыугъэх. Концертым къээзкы ыкли нэмыкл ансамблэхэр хэлэжыа-гъэх. Зэхэхъэм цыфыбэ епллыгъ.

Сурэтхэр концертым кышчы-тырахыгъэх.

Адыгеим культурэмклэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Нафиса Васильевар зэхэхъэм хэлэ-жыэрэмэ кыафэгушлуагъ. Славян тхыбзэмрэ культурэмрэ я Мафэ хэгъэгум ис лъэпкъхэм осэ ин зэрэфашырэр хигъэунэфыкыгъ. Славянхэм ямызакъоу адыгэхэм, фэшхъаф лъэпкъхэм тхакли, еджакли зэрагъэшлэнымклэ славян тхыбзэр шылэ зэрэхъугъэм шлогъэ ин кытыгъ. Чыристан диныр зылэжыхэрэр, гъэсэнэгъэмрэ

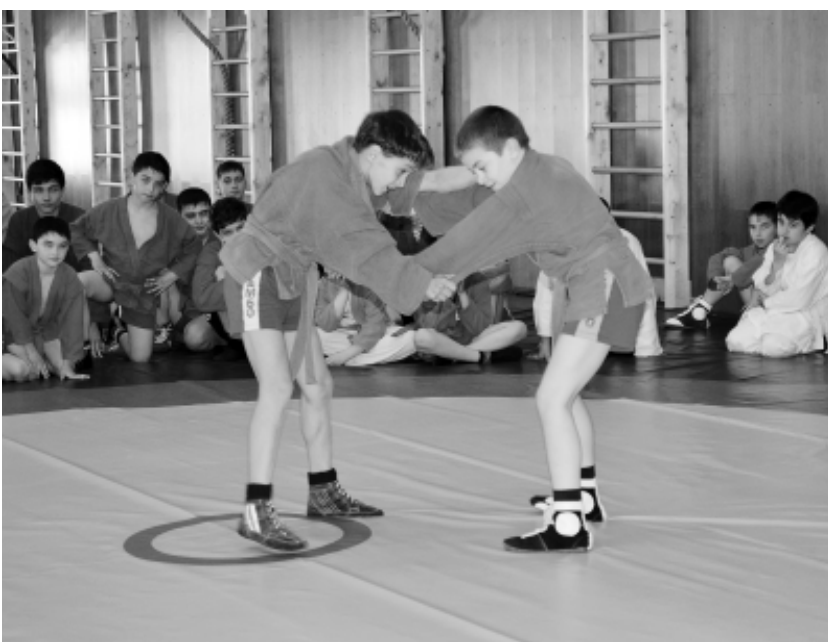
САМБО

Кстовэ щыбэнэщтых

Урысые Федерацием и Къыблэ шъолъыр самбэмклэ изэнэкъокъу Ермэлхьаблэ щыклуагъ. 2001 — 2002-рэ ильэсхэм къэхъугъэ клалэхэр бэнаплэм щызэлуклагъэх. Адыгеим спортсменхэм медали 8 кыдаыхыгъ.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Чэтыжь Алыи ыгъэсэрэ Лъэцэр Дамир, кг 42-рэ, тренер ныбжьыкылау Хьакурынэ Дамир зипэщэ Георгий Парфировым, кг 59-рэ, апэрэ чыплэхэр кыа-фагъэшъошагъэх. Тхыазфэшлу Азэмаат, кг 38-рэ, ятлонэрэ хъугъэ, тренерыр А. Нэлэтыжь. Гьомлэшк Анзор, кг 35-рэ, Хыдзэлл Амир, кг 42-рэ, Нэхэе Адалбий, кг 46-рэ, Шъаукьо Мурат, кг 59-рэ, Хьакъуй Амир, кг 65-рэ, ящэнэрэ чыплэхэр кыахыгъэх. Тре-нерхэу А. Гьомлэшкым, М. Хыдзэллым, А. Хьабэхъум, Б. Хьа-быим спортсменхэр агъасэх. Я 5-рэ чыплэхэр къээыхыгъэхэр: Нэхэе Налбий, кг 35-рэ, Литвинов Кирилл, кг 42-рэ, Мызэгъ Дамир, кг 71-м къехъу.

Апэрэ чыпнышыр кыдэзыхыгъэ бэнаклэхэр Урысыем икълэу зэлуклэгъухэу Нижегородскэ хэкум икълэу Кстовэ мэкуогъум иаужырэ мафэхэм щыкълэщтых ахэлэжыэщтых.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзышагъэр ыкли кыдэзы-гъэклырэр:

Адыгэ Республи-кэм лъэпкъ Иофхэмклэ, Ізкыб кьэралхэм ащы-псэурэ тильэп-кьэгъухэм адырлэ зэлхыныгъэхэмклэ ыкли кьэбар жьугъэм иамал-хэмклэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыдэшылэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шхъаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкыжы зы-хыырэ секретары: 52-16-77.

E-mail: adygyvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын Иофхэмклэ, телерадиокезтын-хэмклэ ыкли зэлгы-Ізсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлары-шлэп, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ІОГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмклі пчъагъэр 4015

Индексхэр 52161

52162

Зак. 714

Хэутыным узшыкІэтхэнэу шыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗышыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шхъаІэм иапэрэ гуадзэр

Мэщлэкьо Саид

Редактор шхъаІэм игуадзэр — пшъэдэкыжы зыхыырэ секретары Хьурмэ Хьусен